

KNIHOVNÍK A METODIK V MESTSKEJ A OBECNEJ KNIŽNICI (DOTAZNÍKOVÝ PRIESKUM)

MGR. JAROSLAVA RÁCOVÁ
MGR. BOŽENA SOBOLOVÁ

At the end of 2020, the Regional Library in Žilina carried out a questionnaire survey dealing with the issue of activities on library methodology. Its aim was to find out what is the mutual cooperation between methodology specialists and librarians, to what extent methodology specialists participate in the development of libraries in the Žilina region, and in what way the work of methodology specialists should be even more beneficial for improving library information services of municipal libraries in the Žilina region. The article discusses the answers of librarians who participated in the survey and presents suggestions for improving the work of regional methodologists.

Keywords: Regional Library in Žilina; library methodology; librarian; methodology specialist; questionnaire survey

- sobolova@krajsskkniznicazilina.sk
- racova@krajsskkniznicazilina.sk
- District Library in Žilina
A. Bernoláka 47, 011 77 Žilina
- www.krajsskkniznicazilina.sk

Metodické oddelenie Krajskej knižnice v Žiline spracovalo dotazník „*Knihovník mestskej a obecnej knižnice a jeho metodik*“, ktorý bol **zameraný na problematiku metodickej činnosti** a jeho cieľom bolo zistiť:

- aká je vzájomná spolupráca metodika s knihovníkom,
- do akej miery sa metodici podieľajú na rozvoji knižníc v Žilinskom kraji,
- v čom by práca metodikov mala byť ešte väčším prínosom na skvalitnenie knižnično-informačných služieb mestských a obecných knižníc v Žilinskom kraji.

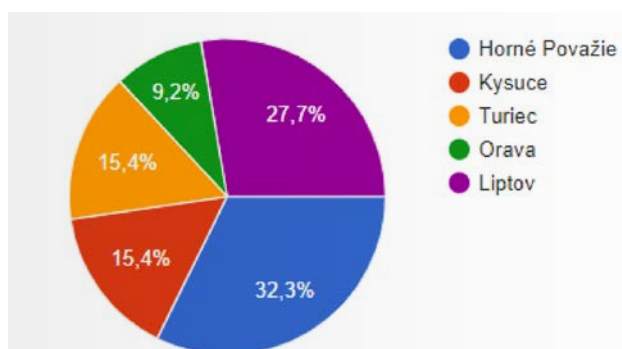
Dotazník bol rozposlaný elektronickou poštou 140 knižniciam a ich zriaďovateľom. Do prieskumu sa zapojilo 65 knižníc, t. j. 47 % z celkového počtu oslovených knižníc. Na otvorené otázky zodpovedala iba časť respondentov-knihovníkov mestských a obecných knižníc v Žilinskom kraji.

ANALÝZA ODPOVEDÍ Z PRIESKUMU

V tejto časti príspevku uvádzame 12 otázok z prieskumu zameraného na spoluprácu metodika s knihovníkom a súčasne bližšie opíšeme, resp. analyzujeme odpovede respondentov z dotazníka. Analyzovaný text dopĺňajú grafy na prehľadnejšie uchopenie pertraktovaných problémov.

1. Knižnica, ktorú spravujem, sa nachádza na území regiónu:

a) Horné Považie	32,3 %
b) Kysuce	15,4 %
c) Turiec	15,4 %
d) Orava	9,2 %
e) Liptov	27,7 %

Graf 1 Územie, na ktorom sa nachádza knižnica

Z Grafu 1 vyplýva, že 32,3 % knihovníkov, ktorí odpovedali na otázky dotazníkového prieskumu, spravuje svoju knižnicu na území Horného Považia, 27,7 % pracuje v knižniciach na Liptove, 15,4 % poskytuje knižnično-informačné služby na území Kysúc a rovnako 15,4 % na území Turca, 9,2 % respondentov pracuje v knižniciach na území Oravy.

2. Uveďte, v akej knižnici pracujete:

a) obecná s profesionalizovaným zamestnancom	13,8 %
b) obecná s neprofesionalizovaným zamestnancom	81,5 %
c) mestská knižnica	4,6 %

Graf 2 Typ knižnice

V najväčšej miere sa do prieskumu zapojili respondenti, ktorí v obecnej knižnici pracujú ako neprofesionalizovaní zamestnanci, t. j. 81,5 %, 13,8 % respondentov pracuje v obecných knižniciach ako profesionalizovaní zamestnanci a 4,6 % respondentov-knihovníkov pracuje v mestskej knižnici. Knihovníci zo školských a iných typov knižníc sa do prieskumu nezapojili.

3. Okresný metodik v rámci metodickej pomoci a pri riešení problémov súvisiacich s knižničnou praxou komunikuje (k otázke bolo možné priradiť viac odpovedí):

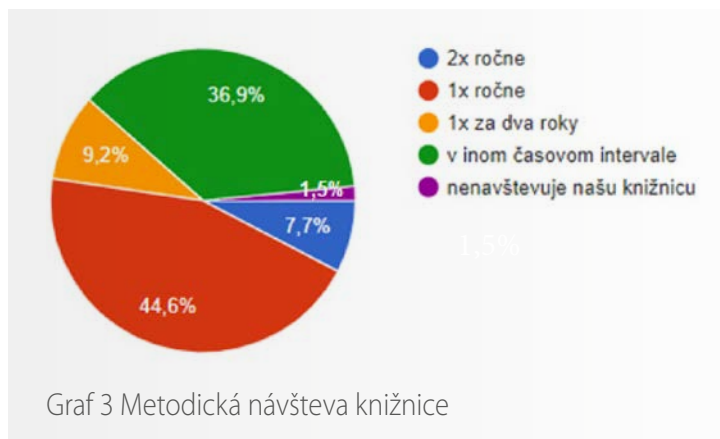
a) osobne	70,8 %
b) mailom	89,2 %
c) telefonicky	78,5 %
d) prostredníctvom sociálnych sietí	3,1 %
e) iným spôsobom (uveďte akým)	0 %

Metodik pri riešení problémov súvisiacich s knižničnou praxou najčastejšie s knihovníkmi komunikuje mailom (89,2 %), potom telefonicky (78,5 %), nakoniec osobne (70,8 %). Len 3 % metodikov využívajú pri komunikácii s knihovníkom sociálne siete. Mail je naj-

častejší spôsob komunikácie, prostredníctvom ktorého dokáže metodik rýchlo a s veľkým dosahom odoslať rôzne oznamy, pozvánky, odporúčania, odkazy a iné dôležité informácie súvisiace s knižničnou praxou.

4. Okresný metodik navštevuje našu knižnicu osobne:

a) 2 x ročne	7,7 %
b) 1 x ročne	44,6 %
c) 1 x za dva roky	9,2 %
d) v inom časovom intervale	36,9 %
e) nenavštevuje našu knižnicu	1,5 %

Graf 3 Metodická návšteva knižnice

Podľa prieskumu navštívil okresný metodik knižnicu jedenkrát ročne, čo vyjadriilo 44,6 % respondentov, jedenkrát za dva roky (9,2 %) a v inom časovom intervale (36,9 %). Jeden respondent uviedol, že metodik knižnicu nenavštevuje. Ideálnym stavom by bola jedna metodická návšteva ročne. Vzhľadom na to, že regionálne knižnice funkciu metodikov kumulujú s inými pracovnými činnosťami, nie je vždy v silách metodika navštíviť každú knižnicu pravidelne jedenkrát za rok. Zo strany metodika je dôležité iniciovať stretnutie aj pri zmene knihovníka a pri revízii knižničných fondov mestských a obecných knižníc.

5. Pri návšteve našej knižnice sa metodik okrem knihovníčky stretne aj so starostom obce:

a) áno	58,5 %
b) nie	41,5 %

Graf 4 Stretnutie metodika so starostom obce

Z prieskumu vyplýva, že viac ako polovica (58,5 %) metodikov sa pri návšteve knižnice stretne aj s voleným zástupcom obce – starostom, zvyšných 41,5 % sa so starostom obce nestretne. Vyskytujú sa aj prípady, keď metodik rieši s knihovníkom odborné knihovnícke otázky, pri ktorých sa prítomnosť starostu nevyžaduje. Starosta môže byť často zaneprázdnený svojimi povinnosťami a na návštevu knižnice za prítomnosti metodika mu čas nezostane. Chybou však je, ak sa metodik stretnutiu so starostom vyhýba a nemá záujem riešiť problémy knižnice so zástupcom obce. V takýchto prípadoch metodická návšteva svoj účel nespĺní a riešenie prípadných problémov súvisiacich s knižnicou sa ďalej neposunie.

6. Obecný metodik pomáha našej knižnici týmito formami:

(K otázke bolo možné priradiť viac odpovedí. Odpovede sú zoradené podľa percentuálneho zastúpenia od najvyššej po najnižšiu hodnotu.)

a) poradenská a konzultačná činnosť	90,8 %
b) pomoc so spracovaním štatistiky	64,6 %
c) pomoc pri revízii a aktualizácii knižničného fondu	56,9 %
d) pomoc pri spracovaní projektov	40,0 %
e) nákup a spracovanie knižničného fondu	20,0 %
f) poskytovanie a cirkulácia výmenných súborov	15,4 %
g) pomoc pri zaškolení do nového knižnično-informačného systému	13,8 %
h) pomoc pri príprave vzdelávacích a kultúrnych podujatí	10,8 %
i) pomoc pri servise automatizovaného knižničného systému	9,2 %
j) iné, uveďte – „Je komplexne nápomocný.“	1,5 %

Zo získaných odpovedí respondentov vyplýva, že metodik pomáha knihovníkovi najčastejšie radami a konzultuje s ním rôzne problémy:

- týkajúce sa knižničnej praxe (90,8 %),
- v oblasti štatistiky (64,6 %),
- pri revíziách knižničného fondu a jeho aktualizácii (takmer 57 %).

Niektoré regionálne knižnice poskytujú obecným knižniciam aj výmenné fondy (uviedlo to 15,4 % respondentov) s cieľom ponúknuť čitateľom širší výber literatúry. Regionálne knižnice pomáhajú aj pri

nákupe knižničných fondov (20 %), pri zaškolení do nového knižnično-informačného systému (13,8 %), pri servise systému (9,2 %). Až 40 % respondentov uviedlo, že metodik pomáha pri príprave a spracovaní projektov, ale len 11 % uviedlo, že metodik pomáha knihovníkovi pri príprave podujatí. Z odpovedí respondentov je zrejmé, že pomoc zo strany metodika v oblasti prípravy a realizácie podujatí v mestských a obecných knižniciach je pomerne nízka, a to aj napriek postupnej premene verejných knižníc na komunitné centrá. Knižnica ako jedna zo zložiek miestnej kultúry by nemala realizovať len tradičné výpožičné služby. Knihovník by mal spolupracovať s vedením obce, s miestnymi komunitami a organizáciami a mal by podľa potrieb a požiadaviek materskej školy, základnej školy a ďalších inštitúcií pôsobiacich v obci pripravovať kultúrne, vzdelávacie a komunitné programy, ktoré by mali byť spojené s čítaním, literatúrou a propagovaním literárnych, ale aj iných osobností z rôznych oblastí spoločenského a kultúrneho života. Knihovník ako zamestnanec kultúry by mal propagovať ľudské a morálne hodnoty, ktoré literatúra ako druh umenia so sebou prináša. Miestna knižnica by mala participovať na prehľbovaní čitateľskej gramotnosti detí, ktoré v obci či meste žijú. Knihovník môže rôznym obecným komunitám a malým spoločenstvám ponúknuť priestor knižnice a zabezpečiť tak vhodné podmienky na realizáciu ich aktivít. Záleží aj od zriaďovateľa, aké povinnosti a úlohy knihovníkovi zverí. Následne by mali byť zadané aj v jeho pracovnej zmluve.

7. Aké iné činnosti a pomoc od obecného metodika by ste očakávali? Uvedte vlastné návrhy a požiadavky:

Z odpovedí knihovníkov-respondentov uvádzame najčastejšie návrhy:

- pravidelné zasielanie newslettera,
- informácie o možnosti čerpania grantov (nielen z Fondu na podporu umenia),
- novinky v legislatíve a novinky vo svete knihovníctva,
- zaujímavé videá a fotografie,
- inšpiratívne aktivity,
- upozornenie na udalosti, celoslovenské kampane,
- častejšie návštevy,
- pomoc pri vyradovaní kníh vzhľadom na ich zastaraný obsah,
- pomoc pri organizácii podujatí,
- pomoc pri oživení činnosti knižnice pre verejnosť,
- konkretizovať odporúčenia.

Z uvedených odpovedí sa dozvedáme, že knihovníci obecných a mestských knižníc majú záujem získať aktuálne informácie o dianí v knihovníctve u nás i vo svete, ale aj o inšpiratívne aktivity iných knižníc (videá, fotografie, kampane na podporu čítania), ktoré by pomohli zlepšiť a skvalitniť služby ich knižnice. Informácie o celoslovenských kampaniach, ktoré sú zamerané na podporu čítania (*Týždeň slovenských knižníc, Čítajme si, Celé Slovensko číta deťom – Čítajme deťom 20 minút každý deň, Noc s Andersenom, Deň ľudovej rozprávky*) by mali prostredníctvom metodika zdieľať všetky knižnice. Knihovníci od metodikov očakávajú pomoc pri príprave podujatí. Nie je však možné, aby metodik asistoval pri realizácii konkrétnych podujatí, ale môže poskytnúť pomoc, napríklad pri tvorbe vhodného scenára alebo prezentácie, pozvaním na podujatia regionálnej knižnice, kde sa knihovník môže naučiť konkrétne podujatie pripraviť a zrealizovať, prípadne metodik môže poskytnúť/sprístupniť internetové odkazy na zverejnené aktivity iných knižníc, ktoré uplatňujú osvedčené i nové metódy práce s deťmi, berúc ohľad na ich potreby a zároveň rešpektujúc pedagogické aspekty práce s deťmi. Metodik by mal knihovníka inšpirovať príkladmi dobrej praxe, vyzdvihnúť knižnice, ktoré boli zrekonštruované, resp. tie, ktoré organizujú rôzne zaujímavé aktivity na podporu čitateľskej gramotnosti alebo sú iným spôsobom pre obyvateľov prístupné. Taktiež môže knihovníkom odporučiť kvalitnú knižnú tvorbu autorov, ktorých diela boli odborníkmi pozitívne hodnotené. Z iných odpovedí sa dozvedáme, že pri odporúčaných riešeniach by mal metodik knihovníkovi aj podrobne a jednoznačne vysvetliť, prípadne konkretizovať danú problematiku.

8. Okresný metodik v rámci metodickej pomoci našej knižnici usporadúva tieto podujatia (k otázke bolo možné vybrať viac odpovedí):

a) porady	41,5 %
b) školenia	33,8 %
c) semináre	13,8 %
d) osobné konzultácie	50,8 %
e) videokonferencie	0 %
f) nerealizuje žiadne vzdelávacie podujatia	30,8 %

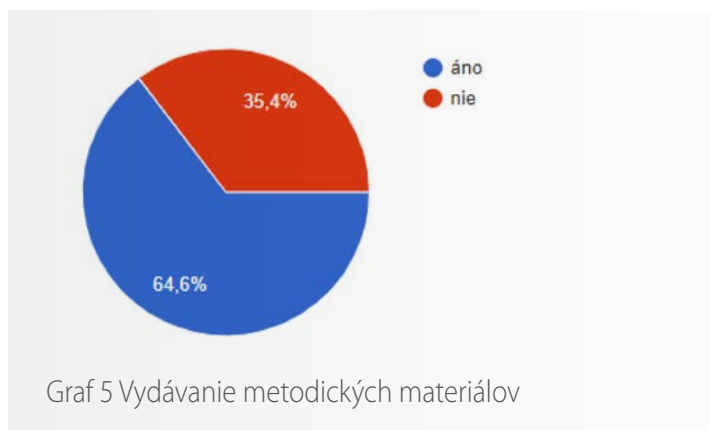
Okresný metodik v rámci metodickej pomoci obecnému knihovníkovi poskytuje najčastejšie osobné konzultácie (50,8 %), organizuje porady (41,5 %), školenia (33,8 %) a semináre (13,8 %). Podľa od-

povedí respondentov niektorí metodici nerealizujú žiadne vzdelávacie aktivity (30,8 %).

Regionálny metodik by mal v priebehu kalendárneho roka pre knihovníkov knižníc vo svojej metodickej pôsobnosti pripraviť aspoň jednu poradu, ktorá by mala mať okrem informatívneho aj vzdelávací charakter. V každom regióne Žilinského kraja sa porady mestských a obecných knihovníkov realizujú aspoň jedenkrát do roka. Z prieskumu je tiež zrejmé, že 31 % respondentov takúto poradu za vzdelávanie nepovažuje. Aj keď sa respondenti zúčastňujú školení (33,8 %) a seminárov (13,8 %), zdá sa, že osobné konzultácie, zamerané na praktické riešenie problémov knižníc, sú najčastejšími spôsobmi komunikácie s metodikom (50,8 %). Pred metodikmi je nová výzva – online komunikácia, a to online porady, webináre, online konferencie. Zdá sa, že v čase pandémie tieto spôsoby komunikácie pomerne úspešne nahrádzajú osobnú komunikáciu a tradičné prezenčné školenia a porady.

9. Okresný metodik vydáva metodické materiály (štatistické prehľady, scenáre podujatí, novinky z knihovníckeho sveta, inšpiratívne materiály z oblasti dizajnu a architektúry knižníc...):

a) áno	64,6 %
b) nie	35,4 %

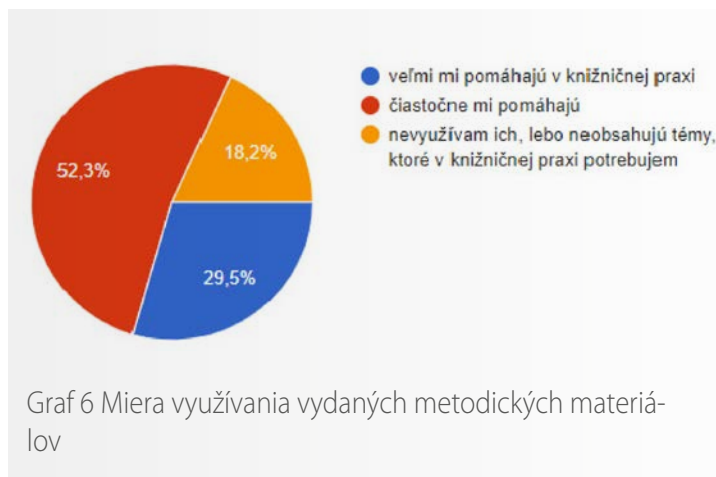

Graf 5 Vydávanie metodických materiálov

Z výsledkov prieskumu vyplýva, že 64,6 % metodikov metodické materiály v rôznej forme a rôzneho obsahu vydáva a 35,4 % metodikov takéto materiály nevydáva. Či sú vydávané metodické materiály užitočné a knihovníkmi aj využívané, respondenti odpovedali v otázke č. 10. Treba však poznamenať, že v súčasnej elektronickej dobe už nie je nevyhnutné metodický materiál tlačiť a vydať v papierovej podobe. Metodické materiály postačí vydávať len v elektronickej forme a mailovou poštou ich zasielať priamo knihovníkovi.

10. Ak okresný metodik vydáva metodické materiály, v akej miere ich využívate?

a) veľmi mi pomáhajú v knižničnej praxi	29,5 %
b) čiastočne mi pomáhajú	52,3 %
c) nevyužívam ich, lebo neobsahujú témy, ktoré v knižničnej praxi potrebujem	18,2 %

Graf 6 Miera využívania vydaných metodických materiálov

Z prieskumu je zrejmé, že metodikom vydávaný materiál pomáha knihovníkom pri práci len čiastočne. Takýto názor vyjadrila viac ako polovica knihovníkov z knižníc, ktorí metodický materiál od metodikov dostávajú, t. j. 52,3 %. Takmer 30 % respondentov uviedlo, že materiál im v knižničnej praxi veľmi pomáha a 18,2 % knihovníkov ho nevyužíva, pretože neobsahuje témy, ktoré by v praxi využili. Získané odpovede nás nútia zamyslieť sa nad otázkou, o čo majú knihovníci záujem, ale aj nad metodickými materiálmi, ktoré metodici vydávajú a nad ich obsahom.

Respondenti boli vyzvaní, aby napísali vlastné návrhy tém, ktoré by ich zaujímali a ktoré by okresný metodik mohol spracovať a vydať v papierovej alebo online forme. Z odpovedí vyberáme:

- „*Tipy a triky pri písaní projektov, marketingové aktivity, novinky vo svete knihovníctva, inšpiratívne aktivity, upozornenie na udalosti, celoslovenské kampane a pod.*“
- „*Poézia vhodná pre školopovinné deti na Hviezdoslavov Kubín.*“
- „*Mohli by sa vydať biblio-informatické scenáre pre MŠ, ZŠ, SŠ – je nová doba – treba aj novodobo pracovať.*“
- „*Základné informácie na zaučenie nových knihovníkov s upozornením na základnú problematiku, s ktorou sa noví knihovníci môžu stretnúť. Stručné vysvetlenie katalogizácie kníh, aby sa knihovník vedel zorientovať pri svojej práci. Ako správne realizo-*

vať podujatia a ako motivovať odradených čitateľov, prípadne, ako im vybrať vhodnú literatúru.“

- „Rady, ako prilákať nových čitateľov a čo v knižnici vylepšiť.“

V niektorých odpovediach respondentov sa opakujú požiadavky, ktoré už odznali v odpovediach na otázku č. 7. V žiadnom prípade nemôžeme knihovníkov podceňovať, pretože mnohí majú záujem aj o odborné vedomosti z oblasti knihovníctva, napríklad z oblasti katalogizácie a odborného spracovania fondu. Táto požiadavka zo strany knihovníkov sa dá ľahko splniť ponúknutím stáže v regionálnej knižnici, na oddelení katalogizácie a spracovania fondu. Veľkou podporou súčasných verejných knižníc sú prostriedky, ktoré poskytuje Fond na podporu umenia. Zo štatistik sa dozvedáme, že v ostatných rokoch bolo podporených aj niekoľko desiatok mestských a obecných knižníc v Žilinskom kraji, a to v programoch dotýkajúcich sa akvizície knižničného fondu a obnovy knižničnej infraštruktúry. Veľa knihovníkov dokáže spracovať žiadosť o dotáciu, resp. projekt na takej úrovni, akú vyžaduje Fond na podporu umenia alebo iné nadácie a fondy, ktoré združujú grantové prostriedky. Na druhej strane, je aj veľa knižníc, respektíve knihovníkov, ktorí o prostriedky nežiadajú. Na spracovanie projektu je potrebná určitá dávka odvahy, a to nielen zo strany zriaďovateľa, ale i knihovníka. Ak má knihovník pri tvorbe projektov akékoľvek problémy a obmedzenia, prichádza na rad metodik, ktorý by ho mal v tejto oblasti povzbudiť a pomôcť mu. Je veľkou odmenou aj pre metodika, ak bol projekt, na ktorom participoval, podporený. Pomoc metodika v oblasti získavania mimorozpočtových prostriedkov môže teda zásadným spôsobom knižnici pomôcť a vo veľkej miere ovplyvniť úroveň a kvalitu knižničných služieb v danom regióne. Z uvedených odpovedí zisťujeme, že knihovníkom chýbajú aj príklady inšpiratívnych aktivít, ktoré by knižniciam pomohli získať nových čitateľov. Jeden respondent napísal: „*Je nová doba – treba aj novodobu pracovať*“, tzn., že aj naše knižnice by mali ponúkať také podujatia a aktivity, ktoré dnešných čitateľov zaujmú. Tu je široké pole pôsobnosti aj pre metodika, aby knihovníkom poskytol v prvom rade informácie a následne konkrétne námety, ako podujatie pripraviť (scenáre, prezentácie, ukážky aktivít, odkazy na prezentačné podujatia a pod.). Knihovníkov, ktorí odmietajú kolektívne podujatia organizovať, treba upozorniť na to, že obdobie, keď knihovník čakal na svojich čitateľov, už dávno skončilo a je

potrebné neustále vyvíjať rôzne aktivity s cieľom, aby sa knižnica stala navštevovanejšou a atraktívnejšou.

11. Aké témy ďalšieho vzdelávania knihovníkov mestských a obecných knižníc považujete za potrebné a dôležité? (K otázke bolo možné priradiť viac odpovedí).

Rebríček odpovedí uvádzame podľa percentuálneho zastúpenia (od najvyššieho po najnižšie):

a) podujatia pre deti a mládež	44,6 %
b) tvorba projektov	43,1 %
c) katalogizácia kníh	33,8 %
d) problematika čitateľskej gramotnosti	26,2 %
e) podujatia pre používateľov so špeciálnymi potrebami (seniori, zdravotne znevýhodnení)	24,6 %
f) knižničné systémy odporúčané na automatizáciu knižničných služieb	21,5 %
g) vyhľadávanie v databázach a elektronických informačných zdrojoch	20,0 %
h) informačná výchova používateľov	18,5 %
i) medziknižničná výpožičná služba	15,4 %
j) elektronické služby knižníc (elektronická komunikácia s používateľom, elektronické zasielanie upomienok)	15,4 %
k) funkčný dizajn a moderná architektúra knižníc	15,4 %
l) rešeršovanie	10,8 %
m) problematika autorského zákona v kontexte knižníc	10,8 %
n) iné, uveďte	0 %

Z odpovedí respondentov vyplýva, že najväčší záujem zo strany knihovníkov v oblasti vzdelávania je o podujatia organizované pre deti a mládež a pre používateľov so špeciálnymi potrebami (seniori, zdravotne znevýhodnení), nasleduje záujem o informačnú výchovu používateľov, ktorá by sa mala prispôbovať potrebám detí a jej osnovy by sa mali inovovať, ale aj o informácie týkajúce sa tvorby projektov, o získanie odborných informácií z oblasti medziknižničnej výpožičnej služby, rešerší, elektronických služieb knižníc, autorského zákona, funkčného dizajnu a modernej architektúry knižníc. Ide o témy, ktoré v knihovníctve v ostatných rokoch najviac rezonujú, preto je potrebné venovať im pozornosť aj pri tvorbe plánov ďalšieho vzdelávania knihovníkov.

12. Uvedte prípadné pochvaly alebo výhrady k práci okresného metodika:

Pochvaly a uznania:

- „Keď potrebujem, vždy mi naša metodička zistí a poskytne potrebné informácie.“
- „Týmto by som chcela vyzdvihnúť prácu okresného metodika za pomoc pri vypracovávaní projektov, príjemnú komunikáciu pri riešení otázok týkajúcich sa projektov i iných problémov a tiež pri vytváraní akcií pre deti.“
- „Okresná metodička je vždy ochotná pomôcť, poradiť.“
- „Naša metodička je vždy ústretová a ochotná poskytnúť pomoc pri riešení problémov, môžem sa na ňu s dôverou obrátiť.“
- „Pani metodička pridelená našej knižnici je jedna skvelá dáma, ktorá svoju prácu vykonáva na 110 %. V prípade akéhokoľvek problému sa na ňu môžem obrátiť aj mimo konzultačných hodín.“
- „Som veľmi spokojná s okresnou metodičkou. Kedykoľvek ju požiadam o pomoc, je vždy ústretová a promptná. Zaslúži si pochvalu. Ďakujem jej.“
- „Nemám žiadne výhrady k práci okresného metodika, s jej prácou som spokojná.“
- „S prácou metodičky som veľmi spokojná.“
- „S metodičkou sme spokojní, nemáme výhrady k jej práci.“
- „Okresná metodička mi v čase, keď som začala pracovať ako knihovníčka, poskytla neoceniteľné rady a informácie o práci knihovníčky. I naďalej mi ochotne pomáha, keď sa na ňu obrátim o pomoc. Spolupráca s ňou je na veľmi dobrej úrovni.“
- „S našou okresnou metodičkou som veľmi spokojná, je to veľmi milá, ústretová pani, ochotná vždy pomôcť a poradiť.“
- „Teší ma záujem pani metodičky o knižnicu. Keď knižnicu navštívi, vždy je prístupná a ústretová. Poradí nám s problematickými vecami.“
- „Práca okresného metodika je určite náročná na čas, avšak pani metodička je vždy ochotná pomôcť a poradiť, som rada, že ju máme.“
- „Metodik je nám k dispozícii, môžeme sa kedykoľvek na metodika obrátiť.“
- „Som veľmi spokojná s našou metodičkou. Je ochotná, promptná a zasiela vždy včasne materiály.“
- „Nadmieru spokojný.“
- „Moja okresná metodička je vždy ochotná pomôcť s akýmkoľvek problémom.“
- „Naša metodička je veľmi ústretová a nápomocná pri každom probléme, ktorý potrebujem vyriešiť.“

Vždy si nájde čas, keď potrebujem jej pomoc. Veľmi si ju vážim.“

- „So spoluprácou okresnej metodičky sme veľmi spokojní. Je ochotná vždy poradiť a pomôcť.“
- „Okresná metodička pracuje na 120 %. Ochotne kedykoľvek pomôže, poradí. Aktívne sa zaujíma o problémy obecných knižníc, je nápomocná vo všetkých oblastiach knihovníctva, vďaka nej sa mnohým z nás podarilo uspieť v projektových výzvach. Pravidelne pripravuje metodické porady, odborné semináre, prispieva k vzdelávaniu knihovníkov, komunikuje so zriaďovateľmi. Pre nás, knihovníkov, je veľkou oporou. Osobne som jej za to veľmi vďačná.“
- „Som veľmi spokojná s mojou okresnou metodičkou, nemám čo viac dodať, kedykoľvek je ochotná pomôcť, poradiť...“

Výhrady:

- „Stereotyp, chýbajú inovácie v jej práci.“
- „Metodická návšteva 5 – 10 min., bez predchádzajúceho upovedomenia starostu.“

Zdá sa, že knihovníci nešetria pochvalami, za čo im ďakujeme. Rovnako ďakujeme aj za výhrady, ktoré nás prinútiť pozrieť sa na našu prácu aj kritickým okom. Oprávnená kritika môže našu prácu posúvať vpred.

ZÁVERY VYPLÝVAJÚCE Z PRIESKUMU

Z dlhoročnej metodickéj praxe môžeme s istotou tvrdiť, že najdôležitejším elementom v knižničnej praxi je knihovník a jeho osobná zaangažovanosť, pozitívny vzťah k práci, ktorú vykonáva, snaha prijímať nové výzvy, vzdelávať sa, uplatňovať nové metódy práce. Od tejto skutočnosti a od zodpovedného prístupu zriaďovateľa sa odvíja kvalita a celková úroveň knižnično-informačných služieb a status knižnice v komunite, kde služby poskytuje. Ďalší faktor, ktorý môže knižnicu posunúť dopredu, je metodik, ktorého činnosť je definovaná aj Knižničným zákonom č. 126/2015, Z. z. Podľa § 9, ods. 5, písm. f) knižničného zákona „... regionálna knižnica poskytuje metodickú pomoc a poradenské služby obecným knižniciam, mestským knižniciam, školským knižniciam, špeciálnym knižniciam a ich zriaďovateľom alebo zakladateľom v regióne a upo-

zorňuje ich na nedostatky v poskytovaní knižnično-informačných služieb“.

Dotazníkový prieskum potvrdil, že metodici regionálnych knižníc sú vo svojej metodickej pôsobnosti knihovníkom nápomocní vo všetkých oblastiach knižničnej praxe. V nasledujúcich rokoch by sa v rámci svojej pôsobnosti mali zamerať najmä na plnenie týchto **úloh**:

- pokračovať v konzultačnej a poradenskej činnosti využívaním nových informačných a komunikačných technológií, fyzicky knižnicu navštíviť aspoň raz ročne,
- konzultovať s voleným zástupcom obce – so starostom, príp. poslancom obecného zastupiteľstva (pri metodickej návšteve) problémy knižníc,
- zintenzívniť vzdelávaciu činnosť metodických pracovísk voči knihovníkom mestských a obecných knižníc, a to hlavne v oblasti inovatívnych foriem a metód práce s čitateľom a v oblasti kolektívnych aktivít poskytovaním scenárov podujatí, odkazov na aktivity, ktoré sú príkladom dobrej praxe, pozývaním knihovníkov na podujatia, semináre a vzdelávacie programy, ktoré regionálna knižnica organizuje,
- aktívne pomáhať pri získavaní mimorozpočtových zdrojov,
- pokračovať vo vydávaní metodických materiálov a ich obsah zamerať na oblasti knižničnej praxe, o ktoré knihovníci prejavujú najväčší záujem (novinky zo sveta knihovníctva, inšpiratívne aktivity, scenáre podujatí, materiály na realizáciu informačnej prípravy v knižnici, zoznamy odporúčanej literatúry, bibliografický súpis poézie vhodnej na recitáciu pre žiakov ZŠ...), zväziť by sa malo aj vydávanie newslettera v prípade, ak

- metodické centrá regionálnych knižníc nevydávajú a nepripravujú iné metodické materiály,
- upozorniť na zaujímavé aktivity, ktoré sa uskutočňujú na pôde knižníc v regióne, ale aj mimo neho, a pravidelne upozorňovať na celoslovenské kampane zamerané na propagáciu čítania a zvyšovanie čitateľskej gramotnosti, inovovať materiál zameraný na informačnú výchovu detí, vydať bibliografický zoznam poézie vhodnej na recitáciu pre deti ZŠ a podobne,
- v rámci vzdelávania knihovníkov venovať pozornosť aj ďalším odborným oblastiam knižničnej praxe (katalogizácia knižničného fondu, medziknižničná výpožičná služba, rešeršovanie, elektronizácia služieb knižníc, uplatňovanie autorského zákona v praxi knižníc, otázky funkčného dizajnu a modernej architektúry knižníc, tvorba webových stránok knižníc a i.).

Dlhodobým trendom v oblasti verejných knižníc je premena tradičných knižníc – klasických požičovní kníh – na komunitné centrá. Na túto skutočnosť by sme mali upozorňovať aj našich knihovníkov, ktorí by mali spájať činnosť knižníc s aktivitami školských zariadení, ale aj s aktivitami rôznych klubov a združení, ktoré v obci alebo v meste pôsobia.

Vysoká kvalita knižničných služieb, zaujímavý priestor a aktívny knihovník – to sú podmienky, ktoré dnes, ale aj v budúcnosti zabezpečia, aby knižnice zostali príťažlivými miestami pre oddych a celoživotné neformálne vzdelávanie obyvateľov. Svoju nezastupiteľnú úlohu naďalej zohráva aj metodik, ktorý snahy samosprávy a knihovníka umocňuje radami a aktívnou pomocou vo všetkých oblastiach knižničnej práce mestských a obecných knižníc.